

**ВАЗОРАТИ ТАЪЛИМИ ОЛЙ, ФАН
ВА ИНОВАТСИЯҲОИ
РЕСПУБЛИКАИ ЎЗБЕКИСТОН
ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ
САМАРҚАНД БА НОМИ ШАРОФ
РАШИДОВ**

Ба рўйхат гирифта шуд:

№ ДБ-60230100-2.11

2 «10» соли 2024

ДАСТУРИ ТАЪЛИМИЙ
аз фанни
ЧАРАЁНИ АДАБИ

Соҳан дониш:	200 000	- Соҳан санъат ва фанҳои гуманитарӣ
Соҳан таълим:	230 000	-Забонҳо
Равиши таълим:	60230100	-Филология ва омӯзиши забонҳо (забони тоҷикӣ)

Фан/Коди модул AJ1404		Соли хониши 2025-2026	Семестр 4	ECTS-Кредитҳо 4	
Фан/ Намуди фан: Мачбури		Забони таълим Тоҷикӣ		Ҳаҷми соатҳои ҳафтаина дарс 4	
1	Номи фан	Машғулоти аудиторӣ (соат)		Таълими мустақил (соат)	Ҷамъи сарборӣ (соат)
	Ҷараёни адабӣ	48		72	120

Мақсад фан (МФ)	
МФ1	I. МАЗМУНИ ФАН Мақсади фанни «Ҷараёни адабӣ» аз он иборат аст, ки мутахассисони ояндаи забон ва адабиёти тоҷик дар бораи ҷараёнҳои гуногуни адабӣ, бобати таърихи ташаккули ҷараёни адабӣ, вусъат ва инкишофи ҷараёнҳои адабӣ дар марҳилаҳои мухталифи таърихи адабиёт, бобати шакл ва мазмуну моҳияти ҳар як ҷараёни адабии форсу тоҷик дар гузашта ва замони имрӯз, омилҳои шаклгирии ҷараён маълумот ба даст оваранд. Вазифаи фанни «Ҷараёни адабӣ» аз инҳо иборат аст: оид ба афкори назарии олимони адабиётшинос ва осори онон доир ба ҷараёнҳои адабӣ маълумот додан; дар зехни донишҷӯён ташаккул додани малакаи таҳлили назарӣ, шинохти ҷараёнҳои адабӣ, сабқҳои гуногуни эҷодӣ дар асоси нишонаҳои онҳо; оид ба вазъи инкишофи адабиёти тоҷик дар вобастагӣ бо ҷараёнҳои нави адабӣ маълумот додан.

Мазмуни фан	
II. ҚИСМАТИ АСОСИИ НАЗАРӢ (машғулоти маърузавӣ)	
II.I. Ба таркиби фан мавзӯҳои мазкур дохил мешавад:	
Шакли машғулоти маъруза (М)	
М1	Ҷараёни адабӣ ҳамчун фан Мафҳуми «ҷараёни адабӣ». Мақсад, вазифа ва предмети фан. Аз таърихи ҷараёни адабии ҷаҳон. Айният ва фарқияти ҷараёни адабӣ, мактаби адабӣ, услуби эҷодӣ, сабқҳои адабӣ. Омилҳо ва тамоюлотҳои пайдоиши ҷараёнҳои адабӣ. Дарачаи омӯзиши ин фан. Ҷараёнҳои адабии форсу тоҷик. Ҷараёни иҷтимоӣ ва ҷараёни адабӣ.

M2	Чараёни адабии шуубия ва ташаккули сабки хуросонӣ Чараёни адабии шуубия. Омилҳои пайдоиши наҳзати шуубия ва мақсаду моҳияти адабию иҷтимоии ин чараён. Адабиёти шуубӣ. Мавзӯӣ ва мундариҷаи ғоявии адабиёти шуубӣ. Вакилони намоёни адабиёти шуубӣ. Методҳои асосии эҷоди бадеӣ дар ин чараёни адабӣ. Ташаккули сабки хуросонӣ ва вижагиҳои он. Саҳли мумтанеъ.
M3	Чараёни адабии сӯфия Тасаввуф ва унсурҳои таркибии он. Моҳияти иҷтимоию адабии чараёни сӯфия. Таъсири тасаввуф ба адабиёт ва ташаккули адабиёти тасаввуфӣ. Мазмун ва мундариҷаи ғоявии адабиёти тасаввуфӣ. Вакилони барҷастаи адабиёти сӯфия: Абулмачди Саной, Фаридуддини Аттор, Ҷалолиддин Румӣ ва мӯҳтавои эҷодиёти онҳо. Мавқеи романтизм дар адабиёти бадеӣ.
M4	Чараёни адабии риндӣ Кеши лаззатпарастӣ ва омилҳои ба вучуд омадани он. Интишори ғояҳои риндӣ дар адабиёти форсии тоҷикӣ. Талқини ғояҳои риндӣ дар ашъори шоирони тоҷик.
M5	Чараёни адабии маорифпарварӣ Ҷунбиши маорифпарварӣ ва қонуниятҳои он. Моҳияти асосии чараёни адабии маорифпарварӣ. Таҷассуми ғояҳои маорифпарварӣ-таҷаддудгарой дар адабиёти бадеӣ. Хусусиятҳои асосии адабиёти маорифпарварӣ. Намояндагони номии чараёни маорифпарварии тоҷик. Методи реализми маорифпарварӣ ва моҳияти он. Адабиёти маорифпарварӣ ҳамчун чараёни адабии давраи гузариш. Сабки эҷодии осори маорифпарварон.
M6	Чараёни адабии маорифпарварӣ Ҷунбиши маорифпарварӣ ва қонуниятҳои он. Моҳияти асосии чараёни адабии маорифпарварӣ. Таҷассуми ғояҳои маорифпарварӣ-таҷаддудгарой дар адабиёти бадеӣ. Хусусиятҳои асосии адабиёти маорифпарварӣ. Намояндагони номии чараёни маорифпарварии тоҷик. Методи реализми маорифпарварӣ ва моҳияти он. Адабиёти маорифпарварӣ ҳамчун чараёни адабии давраи гузариш. Сабки эҷодии осори маорифпарварон.
M7	Роҳ ва равиҳои асосии ташаккули адабиёти (настри) асри XX Насри бадеӣ ва ташаккули он дар адабиёти ибтидои асри XX. Тамоюлот ва омилҳои ташаккули насри бадеии тоҷик. Садриддин Айнӣ ва мавқеи ӯ дар ташаккули насри бадеии тоҷик. Методи реализм дар насри бадеии ин давра. Мактаби Айнӣ дар ин ҷода. Жанрҳои асосии насри бадеии тоҷик ва хусусиятҳои он. Анъанаи ҳикоянависӣ дар адабиёти навини тоҷик. Драматургия дар адабиёти тоҷик. Наҳзати жанри повест ва роман дар адабиёти тоҷик. Хусусияти сабки эҷодии шоирон ва нависандагони аҳди шӯравӣ.

M8	Вижагиҳои асосии шеъри нави тоҷик Пайдоиш ва ташаккули шеъри нав дар адабиёти тоҷик. Мазмун ва шакли шеъри нави тоҷик. Иҷтимоигароӣ ва воқеънигорӣ – асоси шеъри нави тоҷик. Унсурҳои шаклии нав ва падидаҳои тоза дар сохтори шеър. Арзиши бадеию ғоявии шеъри нави тоҷик. Намояндагони барҷастаи шеъри нави адабиёти муосири тоҷик.
M9	Анвои шеъри нави тоҷик: Шеъри сафед ва озод Омилҳои пайдоиши шеъри сафед ва озод. Моҳияти асосии шеъри нав дар адабиёти тоҷик. Амиқии таҳайюли бадеӣ дар шеъри озод. Хусусиятҳои услубию бадеии шеъри озод дар адабиёти муосир. Таъсирпазирии шоирони тоҷик аз шоирони Эрон ва Афғон. Нақши Мўъмин Қаноат, Лоик Шералӣ, Бозор Собир, Гулрухсор, Фарзона, Сиёвуш, Доро Начот дар ташаккул ва таҳаввули шеъри наву озодаи тоҷик.
M10	Вазъи инкишофи назми тоҷик дар охири асри XX ва аввали асри XXI Майл ба гуфтани шеъри ҳунари дар назми муосир. Таъсирпазирӣ аз ашъори нави Аврупо ва Эрон. Шоирони пешрафтаи тоҷик ва намунаҳои барҷастаи ашъори онҳо. Таъсири ҷараёнҳои нави адабӣ дар услуби эҷодии шоирони муосири тоҷик. модернизм, постмодернизм ва ғ.
M11	Вазъи инкишофи насри тоҷик дар охири асри XX ва аввали асри XXI. Эҳёи забони насри адабиёти мумтоз дар насри бадеии муосир. Таъсирпазирӣ аз адабони пешқадами Аврупо ва Эрон. Таваҷҷӯҳи бештар ба насри ривоятӣ дар насри солҳои охир. Ҷустуҷӯ ва навовариҳо дар услуби баён ва тасвир дар насри Баҳманёр. Тасвири проблемаҳои ахлоқӣ иҷтимоӣ, қувват гирифтани психологизми тасвир, вусъати монологӣ ботинӣ. Майл ба рӯйдодҳои таърихӣ дар насри С.Улуғзода, У.Кӯҳзод, Саттор Турсун ва Сайф Раҳим.
M12	Ҷараён нави адабӣ ва услубҳои эҷодӣ дар қори адабони муосир: сюрреализм, модернизм, постмодернизм, психологизм Омилҳои иҷтимоиву сиёсии ба вучуд омадани ҷараёнҳои нав – модернизм ва постмодернизм. Модернизм ва постмодернизм – услубҳои эҷодӣ. Қорбасти услуби нави эҷодии модернизм дар адабиёти муосири тоҷик. Модернизм омили нигориши тоза ба дунё ва инсон.
III. Таъсия ва нишондодҳои оиди машғулоати амалӣ: амалӣ (А) Мавзӯҳои машғулоати амалӣ аз рӯи ҷанни мазкур дар қарори зайл аст:	
A1	Ҷараёни адабии шуубия ва талқини ғояҳои шуубӣ дар “Шоҳнома”-и Фирдавсӣ

A2	«Маснавий маънавӣ»-и Мавлавӣ ва мазмуну мундариҷаи он.
A3	Ҷанбаҳои риндонаи рубоӣҳои Хайём
A4	Талқини ғояҳои таҷаддудгароӣ дар осори Абдурауф Фитрат.
A5	Насри бадеии Садриддин Айний ва хусусиятҳои жанрию услубии он
A6	Ашъори Лоҳутӣ ва нақши он дар ташаккули шеърӣ муосири тоҷик.
A7	Паҳлуҳои қисмати инсон дар асарҳои Ф.Муҳаммадиев
A8	Худогоҳӣ ва худшиносӣ дар эҷодиёти Лоик Шералӣ
III. Шакли машғулоти семинарӣ (C)	
C1	Ҷараёнҳои адабии форсу тоҷик дар асрҳои IX- XII.
C2	Омилҳои иҷтимоӣ сиёсӣ ташаккули ҷараёни адабии сӯфия
C3	Таъсир ва нуфузи ҳаракати маорифпарварӣ дар осори Аҳмади Дониш, Возех, Савдо ва Шохин.
C4	Турсунзода ва маҳорати шоирӣ ӯ
C5	Ҷараёнҳои адабии замони нав ва мушаххасоти он
C6	Мавзӯӣ ва мундариҷаи ғоявии ҳикояҳои адаби навоар Баҳманёр
C7	Фарзона ва баъзе хусусияти шеърӣ нави тоҷик

IV. Хониши мустақилона ва корҳои мустақилона

Аз рӯи фанни “Ҷараёни адабӣ” мавзӯҳои зерин пешниҳод карда мешавад:

№	Мавзӯҳои кори мустақилона
1.	Ҷараёни адабии шуубия ва таъсири он ба осори ҳамасрони Рӯдакӣ
2.	Реализм ҳамчун ҷараёни адабӣ
3.	Романтизм ҳамчун методи эҷоди бадеӣ
4.	Мактабҳои адабии форсу тоҷик дар асрҳои миёна ва вобастагии онҳо ба ҷараёнҳои адабӣ
5.	Реализми танқидӣ ва ё маорифпарварӣ дар нимаи дуввуми асри XIX
6.	Ҷараёни адабии риндӣ ва моҳияти он
7.	Афкори тасаввуфӣ дар осори Ҷалолиддини Румӣ
8.	Ҷараёни адабии таҷаддудхоҳӣ ва фарқиятҳои он аз ҷараёни адабии маорифпарварӣ.
9.	Инъикоси ғояҳои таҷаддудхоҳӣ дар осори лирикии Фитрат.
10.	Талқини ғояҳои ҷадидӣ дар маснавиҳои Аҷзии Самарқандӣ
11.	Моҳияти фалсафии ашъори Лоик Шералӣ.
12.	Нерӯи маърифат ва ҳофизаи таърихӣ халқ дар «Ёддоштҳо»-и С.Айний.
13.	Тасвири олами ботинӣ эҷодкор дар романи «Актёр»-и Сорбон
14.	Хусусиятҳои муҳимтарини осори адабони авали асри XX
15.	Реализми танқидӣ ва инъикоси он дар осори Садриддин Айний

16.	Мавқеи назм дар адабиёти тоҷикзабони Ўзбекистони соҳибистиқлол.
17.	Мавзӯи Ватан ва ватанпарварӣ дар назми тоҷикзабони Ўзбекистони соҳибистиқлол.
18.	Навпардозӣ аз нигоҳи шакл ва мазмун дар осори назми нимаи дуввуми асри XX
19.	Падидаҳои тозаии шаклӣ ва мазмунӣ дар осори насрии вакилони адабиёти нимаи дуввуми асри XX
20.	Тамоюлотҳои таърихӣ дар роман ва қиссаҳои даҳсолаҳои охири асри XX

Мавзӯҳои таълими мустақилона аз рӯи фанни “Қараёни адабӣ” барои кушода додани мазмуну мӯҳтавои фан интиҳоб гардида, ба ташаккул додани дониши назарӣ ва амалии донишҷӯён равона карда шудааст. Аз ин рӯ донишҷӯ дар натиҷаи азхудкунии мавзӯҳои таълими мустақилона **доир ба** таърихи ташаккули қараёни адабӣ, вусъат ва инкишофи қараёнҳои адабӣ дар марҳилаҳои мухталифи таърихи адабиёт, бобати шакл ва мазмуну моҳияти ҳар як қараёни адабии форсу тоҷик дар гузашта ва замони имрӯз, омилҳои шаклгирии қараён ва майлонҳои адабӣ, унсур ва қисмати таркибӣ қараёни адабӣ, қонуният ва категорияҳои ташаккули ҳар як қараёни адабӣ, доир ба мафҳуми қараёни адабӣ, айният ва фарқияти он аз мактаби адабӣ, методи эҷоди бадеӣ, услуби бадеӣ, сабқҳои адабӣ, бобати реализми танқидӣ, реализми маорифпарварӣ, романтизм, модернизм, реализми сотсиалистӣ, психологизм маълумоти назарӣ пайдо мекунанд.

Дар асоси аз худ намудани мавзӯҳои мазкур донишҷӯён доир ба тафовути ҳар як қараёнҳои адабӣ, муайян кардани мавқеи ин ё он адиб ва осори ӯ дар адабиёт, таъсири нуфузи воқеияти давр ба адабиёти бадеӣ, дар алоқамандӣ таҳлил карда тавонистани асари бадеӣ бо мазмуну моҳияти қараёни адабӣ, принцип ва қонуниятҳои омилҳои пайдоиши ҳар як қараёни адабӣ маълумоти назарӣ пайдо мекунанд.

3.	V. Натиҷаҳои омӯзонидани фан (компетентсияҳои ташаккулёбанда) Донишҷӯ дар натиҷаи азхудкунии фан: • бобати таърихи ташаккули қараёни адабӣ, вусъат ва инкишофи қараёнҳои адабӣ дар марҳилаҳои мухталифи таърихи адабиёт, бобати шакл ва мазмуну моҳияти ҳар як қараёни адабии форсу тоҷик дар гузашта ва замони имрӯз, омилҳои шаклгирии қараён ва майлонҳои адабӣ, унсур ва қисмати таркибӣ қараёни адабӣ, қонуният ва категорияҳои ташаккули ҳар як қараёни адабӣ, доир ба мафҳуми қараёни адабӣ, айният ва фарқияти он аз мактаби адабӣ, методи эҷоди бадеӣ, услуби бадеӣ, сабқҳои адабӣ, бобати реализми танқидӣ, реализми маорифпарварӣ, романтизм, модернизм, реализми сотсиалистӣ, психологизм ва ғайраҳо ба тасаввурот ва дониши назарӣ соҳиб бошад;
----	--

	• Дар чараёни омӯзиши фанни мазкур донишҷӯ бояд бобати фарқ ва тафовути ҳар як чараёнҳои адабӣ, муайян кардани мавқеи ин ё он адиб ва осори ӯ дар адабиёт, таъсири нуфузи воқеияти давр ба адабиёти бадеӣ, дар алоқамандӣ таҳлил карда тавонистани асари бадеӣ бо мазмуну моҳияти чараёни адабӣ, принцип ва қонуниятҳои омилҳои пайдоиши ҳар як чараёни адабӣ ва ғайраҳоро донад ва ба маҳорати аз онҳо истифода намудан соҳиб бошад; • Дар чараёни омӯзиши фанни мазкур донишҷӯ бояд бобати фарқ ва тафовути ҳар як чараёнҳои адабӣ, муайян кардани мавқеи ин ё он адиб ва осори ӯ дар адабиёт, таъсири нуфузи воқеияти давр ба адабиёти бадеӣ, дар алоқамандӣ таҳлил карда тавонистани асари бадеӣ бо мазмуну моҳияти чараёни адабӣ, принцип ва қонуниятҳои омилҳои пайдоиши ҳар як чараёни адабӣ ва ғайраҳо ба малакаи муайян соҳиб бошад.
4.	VI. Методҳо ва технологияҳои таълим: • маърузаҳо • кейс-стадиҳои интерфаъл; • семинар (мантиқан фикр кардан, саволу ҷавоби тезкор); • машғулотҳои амалӣ; • бо гурӯҳҳо кор кардан; • тақдирот намудан; • лоиҳаҳои индивидуалӣ; • ассисментҳо; • лоиҳаҳо барои ҷимоя кардан ва бо ҷамъа кор кардан.
5.	VII. Талаботҳои барои гирифтани кредитҳо: Пурра аз худ намудани мафҳумҳои назарӣ ва амалии фан, дуруст баррасӣ намудани натиҷаҳои таҳлил, иҷро намудани супориш ва вазифаҳо дар шаклҳои назорати марравӣ, таълими мустақилона ва мушоҳидаҳои мустақилона доир ба чараёни омӯзиш, аз рӯи назорати ниҳойи супоридани кори хаттӣ.

6. АДАБИЁТҲОИ АСОСӢ:

1. Мусулмониён Р. Назарияи адабиёт. – Душанбе: Маориф, 1990. – 336с.
2. Ҳамроев Ҷ. Таърихи адабиёти навини тоҷик. Тошкент, Тамаддун, 2015
3. Султон И. Адабиёт назарияси. – Тошкент: Ўқитувчи, 1980.

АДАБИЁТИ ИЛОВАӢ:

1. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Тошкент, “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 29 б.
2. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 47 б.

3. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажегимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга курашимиз. “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 485 б.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида” ги ПФ-4947-сонли Фармони. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2017 й., 6-сон, 70-модда
4. Асозода Х. Адабиёти форсӣ ва се шоҳаи он. – Душанбе: Маориф, 1991.
5. Абдулҳусайни Зарринқўб. Чустучў дар тасаввуфи Эрон. Душанбе. 1992.
6. Акбаров Ю. Қисмати инсон ва қисмати шеър. – Душанбе: Дониш, 1980.
7. Асозода Х. Адабиёти тоҷик дар садаи ХХ. Душанбе: Маориф, 1999
8. Бобоев Ю. Назарияи адабиёт. Қисми 1. Муқаддимаи адабиётшиносӣ. – Душанбе: Маориф, 1987. – 328с.
9. Ҳамроев Ч., Додобоев М.. Чараёни адабӣ. -Самарқанд: СамДУ, 2001;
- 10.Бобоев Ю. Эстетика ва қадамҳои назму насри тоҷик. – Душанбе: Адиб, 1988.
11. Бертельс Е. Э. Суфизм и суфийская литература. Москва: Наука, 1960.
12. Забехулло Сафо. Таърихи адабиёти Эрон. Ҷ. 2. Техрон, 1373.х.
13. Сатторов А. Таърихчаи назариёти адабии форси тоҷикӣ. – Д.: Адиб, 2001.
- 14.Доктор Човид. Сабк ва мухтасари насри Хоча Ансорӣ. Маҷаллаи «Адаб», 1343. х.
- 15.Валихўжаев Б. Ўзбек адабиётшунослиги тарихи. – Тошкент: Ўқитувчи, 1993.
- 16.Головенченко Ф.М. Введение в литературоведение. – Москва: Высшая школа, 1964. – 318с.
- 17.Дониёров Х., Йўлдошев Б. Адабий тил ва бадиий стиль. – Тошкент: Фан, 1989.
- 18.Жирмунский В.М. Теория литературы. Поэтика, Стилистика. – Ленинград: Наука, 1977. – 407с.
- 19.Жирмунский В. М. Сравнительное литературоведение. – Ленинград: Наука, 1979. – 493с.
- 20.Каримов Н. Янги ўзбек адабиёти тарихи. – Тошкент: 2007.
- 21.Мусулмонкулов Р. Анъана ва навоарӣ. – Душанбе: нашри УДТ, 1985. – 116с.
- 22.Набиев А. Тасвири олами ботинии инсон, нависанда ва замон. – Душанбе: Ирфон, 1987, 160 с.
- 23.Отахонова Х. Падидаҳои навҷӯӣ. – Душанбе: Ирфон, 1972.
- 24.Отахонова Х. Таҳаввули жанри дoston дар назми муосири тоҷик. – Душанбе: Дониш, 1983.

- 25.Рачабӣ М. Тадқиқи таърих – тадқиқи характер. – Душанбе: Адиб, 1990.
- 26.Сайфуллоев А. Мактаби Айнӣ. – Душанбе: Ирфон, 1987, 352 с.
- 27.Султонов И. Адабиёт назарияси.- Тошкент: Ўқитувчи, 1980
- 28.Самад В. Пайвандҳои адабӣ чун омили муҳими инкишофи адабиёт. – Душанбе: Ирфон, 1976-22с.
- 29.Табаров С. Ҳаёт, адабиёт, реализм. – Душанбе: Ирфон, китобҳои 1,2,3,4. – Душанбе: Ирфон, 1966-1984.
- 30.Таърихи адабиёти муосири тоҷик. Ч.1 – Душанбе: Дониш, 1984.
- 31.Таърихи адабиёти муосири тоҷик. Ч.2 – Душанбе: Дониш, 1984.
- 32.Таърихи адабиёти муосири тоҷик. Ч.4 – Душанбе: Дониш, 1984.
- 33.Таърихи адабиёти муосири тоҷик. Ч.6 – Душанбе: Дониш, 1984.
- 34.Шукуров М. Паҳлӯҳои тадқиқи бадеӣ. – Душанбе: Ирфон, 1976.
35. Ходизода. Расул. Тасаввуф дар адабиёти форс- тоҷик. Душанбе, «Адиб», 1999.

Манбаҳои ахборӣ:

- 36.www.ZiyoNet.uz
- 37.www.wekopedia.tj
- 38.[http://www. Яндекс. Словари](http://www.Яндекс.Словари) © 2001.Большая Российская Энциклопедия, 1969-1978 //Модернизм и постмодернизм.
- 39.<http://zpu-journal/ru/e-zpu/2009/5/sigachev> Электронный журнал. «Знание. Понимание.Умение» 2010 Авангардизм. Натурализм. Модернизм. Постмодернизм
- 40.<http://www.krugosvet.ru> // Сюрреализм

7.	Дастури фан 24 августи соли 2024 таҳти баённомаи рақами 1 дар шӯрои таълимӣ-услубии Донишгоҳи давлатии Самарқанд ба номи Ш.Рашидов маъқул карда шудааст.
8.	Масъулон ба фан/модул: А.А.Шерназаров – доктори фалсафа (PhD), дотсенти кафедраи филологияи тоҷик ва забонҳои шарқи хориҷии ДДС ба номи Ш.Рашидов Д.Ахмедова – доктори фалсафа (PhD), муаллими кафедраи филологияи тоҷик ва забонҳои шарқи хориҷаи ДДС
9.	Муқарризон: С.Ҳўчакулов - доктори фанҳои филологӣ, мудири кафедраи филологияи тоҷик ва забонҳои шарқи хориҷии ДДС ба номи Ш.Рашидов Н.Қаюмов - доктори фалсафа оид ба фанҳои филология (PhD) дотсенти Донишгоҳи педагогии Ўзбекистон ва Финландия (tel:(91) 314 46 18)

Дар асоси фармониши маъмурияти Донишгоҳ аз санаи 16 августи соли 2024 қарори №301- ij ғуруҳи корӣ барои таҳияву танзими барномаҳои таълимӣ ва супоришоти корхон мустақил:

Ранс:

проф. А. Носиров

Мудирѝ кафедрѝ:

догс. С.Хучакулов

Декани факултет:

Проф. Ж.Элтазаров

Проректори 1-уми корхон

таълимни ДДС ба номи Ш.Рахмонов:

А.А.Солеев

**Шароф Рашидов номидаги Самарқанд давлат университети тожик
филологияси ва хорижий шарқ тиллари кафедраси доценти
А.Шерназаровнинг «Адабий жараён» фанидан тузилган фан дастурига
ТАҚРИЗ**

Ушбу тақдим этилаётган фан дастури бакалавриатура таълим йўналиши талабалари учун мўлжалланган бўлиб, Давлат таълим стандартларига мос ва Ўзбекистон Республикаси Олий ва Ўрта махсус таълим вазирлиги меъёри ҳужжатларига асосланган ҳолда нашрга тайёрланган. Ўқув дастури асосий мутахассислиги тожик тили ва адабиёти ўқитувчиси бўлган олий ўқув юрти талабалари учун мўлжалланган силлабус уч қисмдан иборат: кириш, асосий қисм, дарслик ва ўқув қўлланмалар рўйхати.

Кириш қисмида фаннинг олдига қўйилган мақсад ва вазифалар, болалар адабиёти фанининг адабиётшунослик илмлари ҳайъатида тутган ўрни бошқа илмлари билан мавжуд алоқалари аниқ кўрсатиб берилган.

Силлабусда адабий жараёнларнинг асосий муаммоларини ўрганиш усуллари шаклланиш омиллари, ривожланиш қонунияти, шунингдек мумтоз адабиётнинг ўзига хос адабий ва тарихий жараёнлари уларнинг моҳияти ва ривожланишига аҳамият берилган. Адабий жараён турлари, уларнинг мақсад ва моҳияти, ҳам кўрсатилган. Ҳозирги тожик адабий жараёни ва бадиий услублар фанининг жамиятдаги ўрни ва унинг функционал, коммуникацион ва эстетик вазифалари, манбалари, эволюцион тараққиётига алоҳида эътибор қаратилган. Силлабусда адабиётнинг амалий аҳамияти ва уларнинг ўзаро муносабати ва бойитиш йўллари ифодасини топган.

Силлабусда «Адабий жараён» асосий фанлардан бири эканлиги инобатга олиб, уни ҳар томонлама манзур этишини таъминлаш учун мавзуларнинг бир қисми талабаларнинг мустақил ишлашига тавсия этилаётган.

Муаллиф А.Шерназаров томонидан тузилган фан дастурини амалиётга жорий этишини маъқуллайман.

**С.Хўжакулов СамДУ тожик
филологияси ва хорижий шарқ
тиллари кафедраси мудири,
филология фанлари доктори
(DSc)**

Самарқанд давлат университети
тожик филологияси ва хорижий шарқ тиллари кафедраси доценти
А.Шерназаровнинг «Адабий жараён» фанидан тузган ўқув дастурига
ТАҚРИЗ

Дастур анъанавий уч қисмдан иборат. Унда белгиланган масалалар барча талабларга жавоб бера олади. Кириш қисмида фаннинг олдида қўйилган мақсад ва вазифалар, болалар адабиёти фанининг адабиётшунослик илмлари ҳайъатида тутган ўрни бошқа илмлари билан мавжуд алоқалари аниқ кўрсатиб берилган.

Дастурда адабий жараёнларининг асосий муаммоларини ўрганиш усуллари шаклланиш омиллари, ривожланиш қонунияти, шунингдек мумтоз адабиётнинг ўзига хос адабий ва тарихий жараёнлари уларнинг моҳияти ва ривожланишига аҳамият берилган. Адабий жараён ва адабий услублар турлари, уларнинг мақсад ва моҳияти, ҳам кўрсатилган. Ҳозирги тожик адабий жараёни ва бадиий услублар фанининг жамиятдаги ўрни ва унинг функционал, коммуникацион ва эстетик вазифалари, манбалари, эволюцион тараққиётига алоҳида эътибор қаратилган. Дастурда адабиётнинг амалий аҳамияти ва уларнинг ўзаро муносабати ва бойитиш йўллари ифодасини топган.

Дастурда «Адабий жараён» асосий фанлардан бири эканлиги инобатга олиб, уни ҳар томонлама манзур этишини таъминлаш учун мавзуларнинг бир қисми талабаларнинг мустақил ишлашига тавсия этилаётган.

Муаллиф А.Шерназаров томонидан тузилган ўқув дастурини амалиётга жорий этишини маъқуллайман.

Н.Н.Қаюмов, Ўзбекистон-Финландия
педагогика институти Бошланғич
таълим кафедраси катта ўқитувчиси,
филология фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD)

O'ZBEKISTON - FINLANDIYA
PEDAGOGIKA INSTITUTI
XODIMLAR BO'LIMI BOSHIG'I

